

Le eno je potrebno

ČASOPIS O ŽIVLJENJU V DOMU
LETNIK 14, OKTOBER 2023

ČAS JE LJUBEZEN

Oče se je utrujen in nejevoljen pozno vrnil iz službe. Pri vratih je naletel na petletnega sina.

»Ati, te lahko nekaj vprašam?« »Ja. Kaj je?« je odgovoril oče. »Ati, koliko pa ti zaslužiš na uro?« »To pa zate res ni pomembno. Zakaj sploh sprašuješ?« je jezno odgovoril oče. »Samo

tako bi rad vedel. Prosim, povej mi, koliko dobiš na uro?« je prosil fantek. »Če že moraš vedeti, zaslužim deset evrov na uro.« »Oh,« je sinček zavzdihnil in povsobil glavo. Potem pa je znova pogledal gor in dejal: »Ati, mi lahko posodiš pet evrov?« Oče je postal zelo nejevoljen. »Če si me o moji plači spraševal samo zato, da ti lahko posodim nekaj denarja, da si kupiš kakšno trapasto igračo ali kakšno drugo neumnost, potem izgini v svojo sobo in se spravi v posteljo. Pomisli raje, kako si sebičen. Vsak dan dolgo delam in nimam časa za take otroške igrice!«

Deček je tiho odšel v sobo in zaprl vrata za seboj. Oče se je usedel na kavč in postajal še bolj jezen, ko je razmišljal o sinovem poizvedovanju. Le kako si drzne kaj takega spraševati le zato, da bi dobil nekaj denarja! Po eni uri pa se je umiril in začel razmišljati, če ni bil morda nekoliko pretrd do svojega sina. »Mogoče pa je res potreboval tistih pet evrov. Konec koncev me zelo redko vpraša za kaj takega,« je razmišljal. Odšel je do vrat dečkove sobe in vstopil: »Ali že spiš, sinko?« »Ne, ati,

buden sem,« je odgovoril deček. »Malo sem razmišljal, mogoče sem bil preveč strog do tebe,« je dejal oče. »Dolg in naporen dan je za mano in me je malo zaneslo. Tukaj imaš pet evrov, ki si jih želel!« Deček se je vzravnal in se ves srečen zasmel. »Hvala, ati!« je zaklical. Potem je segel pod blazino in vzel izpod nje nekaj kovancev. Ko je oče videl, da ima sinek že nekaj denarja, se je znova razjezil. Otrok pa je počasi preštel denar, nato pa pogledal očeta.

»Zakaj si pa želel še denar, če ga že imaš?« je ostro vprašal oče. »Ker ga nisem imel dovolj, sedaj pa ga imam,« je odvrnil deček. »Ati, sedaj imam deset evrov. Ali lahko kupim eno uro tvojega časa?«

Mesec oktober je posvečen rožnovenski Božji Materi. Božja Mati Marija ima vedno za nas čas in nas pričakuje, ko pridemo v cerkev ali doma vzamemo v roke rožni venec in se z zaupanjem obrnimo z molitvijo k brezmadežnemu Marijinemu srcu. Zato s trdno vero prihajamo k njej in kličemo »Marija, pomagaj!«

(Vir: B. Rustja, Povejmo z zgodbo, v: Ognjišče 8 (2004), 31.)

Amicus Dei

• SVETNIKI - BOŽJI PRIJATELJI

Sv. Frančišek Asiški - goduje: 4. oktober

Frančišek Asiški se je rodil leta 1181/1182 v mestu Assisi, v sončni Umbriji v srednji Italiji. Njegov oče Peter Bernardone je bil bogat in spreten trgovec s suknom, mati pa prijazna Francozinja Ivana Pica. Frančiška so krstili za Janeza, a so ga vsi klicali Francesco, mali Francozek, po mami in očetovemu navdušenju nad Francijo oz. uspešnim trgovanjem s to deželo. Prvo izobrazbo je Frančišek dobil v župnijski šoli svetega Jurija. Okrog sebe je rad zbiral fantovsko družbo in z njo večkrat razgrajal po mestu ter tako mnoge meščane spravljal ob živce. Kot mlad mož je Frančišek užival v očetovem bogastvu. Zares je skušal izkoristiti vse užitke življenja v pravem pomenu besede, zato je bil med vrstniki zelo priljubljen.

Frančišek si je zelo želel postati vitez. Viteško čast in slavo si je hotel pridobiti z junaštvu v vojnah, ki jih takrat ni manjkalo. V vojni s Perugia je postal ujetnik.

Po enem letu se je z drugimi ujetniki vrnil domov, kjer je kmalu resno zbolel. V tem obdobju je bilo zanj vse drugače. Prejšnje uživaško življenje se mu je nenadoma zazdelo površno in prazno. Ves se je posvetil molitvi in premišljevanju. Vedno bolj je čutil Božjo navzočnost, ki ga je osrečevala. Razmišljal je o človekovi popolni svobodi, o prostosti v Bogu in ga prosil, naj bi že enkrat dosegel to pravo notranjo svobodo. Spoznal je, da je pot do tega življenja življenje po evangeliju, zato se je zavzel za njegovo dosledno izpolnjevanje.

Pomagal je ubožnim in bolnim, še posebej gobavim, zato je oče, ki se je zbal za svoje bogastvo, zahteval Frančiškovo javno odpoved dediščini. To je leta 1206 v navzočnosti škofa in meščanov na trgu pred asiško stolnico tudi storil. Nag je pobegnil iz domačega kraja in pustil za seboj presenečene starše, prijatelje, svojo dediščino, vse. »Zaradi svojega Gospoda sem se odločil za sveto ubožstvo,« je Frančišek odvrnil vsakemu, ki ga je vpraševal, zakaj se potika naokoli kot berač.

Ko je Frančišek nekega dne molil v napol razpadli in podrti cerkvi svetega Damijana, je zaslišal besede: »*Frančišek, ali ne vidiš, da se moja hiša podira? Pojdi in jo popravi!*« Frančišek je te besede razumel dobesedno in jo začel popravljati. Popravil je tudi cerkev svete Marije Angelske, imenovano Porcijunkula. V njej je večkrat molil in tu tudi spoznal, da ga Bog pošilja popravljat živo Božjo hišo, cerkev iz ljudi, ki je v tistem času razpadala. Porcijunkula je bila takrat last benediktinskega samostana na Monte Subasiu. Samostanske predstojnike je prosil, naj mu jo prepustijo v rabo in oskrbo. Tam se je Frančišek potem tudi naselil, stregel pri maši, se poglobljajal v molitev in premišljevanje ter z vso iskrenostjo vedno iskal, kaj je Božja volja, da bi jo z ljubeznijo izpolnil.

24. februarja, na god svetega Matije leta 1208, je kakor navadno ministriral

pri maši v porcijunkulski cerkvi. Pri maši je duhovnik bral odlomek iz Svetega pisma, kako je Kristus poslal apostole oznanjat evangelij: »*Pojdite rajši k izgubljenim ovcam Izraelove hiše. Spotoma pa oznanjajte in govorite: 'Nebeško kraljestvo se je približalo.' Bolnike ozdravljajte, mrtve obujajte, gobave očiščujte, demone izganjajte. Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte. Ne oskrbujte se ne z zlatom ne s srebrom ne z bakrom v pasovih, ne s popotno torbo ne z dvema suknjama ne s sandali ne s palico, kajti delavec je vreden svoje hrane*« (Mt 10,6–10). Frančišku so bile te besede kot razodetje, saj je doumel njihov pravi pomen in vsebino. Kristusov apostol mora biti ubog, da ga more Bog napolniti s svojo ljubeznijo; biti mora apostol uboštva. Tudi sam je hotel živeti tako, kot so živeli Kristus in njegovi apostoli.

Po maši je šel takoj iz cerkve, odložil svojo puščavniško obleko, si oblekel sivorjavo tuniko s kapuco iz trde, neobdelane volne, kakršno so takrat nosili najbolj siromašni ljudje v njegovem kraju, in se opasal z vrvjo. Poln svetega navdušenja je šel v župnijsko cerkev svetega Jurija, kjer je imel svojo prvo pridigo. Njegovo srce je bilo polno ljubezni, govoril je preprosto, iskreno, a zelo prepričljivo.

Ustanovitev reda

Frančiškov zgled, njegov pristni evangeljski duh in prepričevalne besede so nekatere tako prevzele, da so se že po nekaj dneh odločili, da se mu pridružijo in sprejmejo njegov način življenja. Prvi, ki se mu je pridružil, je bil bogat in ugleden trgovec iz Assisija, Bernard da Quintavalle, kmalu za njim pa tudi pravnik Peter Cattani.

S tema dvema bratoma je šel Frančišek 16. aprila 1209 v asiško cerkev svetega Nikolaja, kjer so prosili duhovnika, naj jim trikrat odpre evangeljsko knjigo. Vsakokrat se jim je odprla na mestu, kjer govori o poslanstvu apostolov in njihovem uboštvu. Frančišek se je ves vesel zahvalil Bogu, ki je v njem in njegovih sobratih začrtal pot evangeljskega uboštva. Obrnil se je k njima

in jima rekel: »*Brata, to je naše življenje in naše vodilo, kakor tudi vseh tistih, ki hočejo stopiti v našo družbo. Pojdita torej in spolnita, kar sta slišala.*« To je bila rojstna ura Reda manjših bratov, ki postane beraški red.

Od tistega dne naprej so bratje živeli skupaj v duhu evangelija, ki jim ga je Gospod pokazal. Njihovo število je kmalu naraslo na dvanajst bratov, ki so se v duhu prave ponižnosti imenovali *Fratres minores* – Manjši bratje. Naselili so

se v celici poleg porcijunkulske cerkvice. Tu so se posvetili molitvi, premišljevanju, pridiganju in delu. Stregli so gobavcem, ki so bili v bližini, pomagali ljudem na polju in pri drugem delu. Za svoje delo niso prejeli denarja ampak le hrano, ki so jo potrebovali. Ljudje so se jih kmalu navadili, občudovali so njihovo predanost Bogu, plemenitost, preprostost in dobro voljo.

Leta 1210 je papež Inocenc III. ustno potrdil Vodilo, ki ga je napisal Frančisek. Tako je bil *Red manjših bratov* ustanovljen tudi kanonično. Postal je vrhovni predstojnik novoustanovljenega reda. Posvečen je bil v diakona, duhovnik pa nikoli ni postal, ker se je imel za nevrednega te službe.

Poslanstvo

Prihajalo je vedno več mladih moških, da bi se pridružili redu. Okoli porcijunkulske cerkvice so si postavili kočice iz slame in protja. Frančisek je svoje brate vzgajal in vodil z veliko očetovsko ljubeznijo. Ničesar jim ni ukazoval, v vsem jim je bil najprej sam zgled, bil je strog in dosleden v zahtevah, vendar ni nikoli nikogar žalil.

Brate je pošiljal po dva in dva v bližnje in daljne kraje oznanjati Kristusov evangelij spreobrnjenja. Tako je na stotine Frančiškovih misijonarjev, ki so bili oblečeni v sive kute s kapuco in obuti v preproste sandale, hodilo po Italiji,

drugje po Evropi in kmalu po vsem znanem svetu. Pridigali so o Božjem kraljestvu. Manjši bratje so Kristusovo blagovest oznanjali tudi v Sveti deželi in Maroku. Tako so leta 1220 prav tam prvi bratje umrli mučeniške smrti. Tudi Frančišek je šel leta 1219 v Sveto deželo, Sirijo in Egipt, kjer je šel v turški tabor pred sultana Malek-al-Kamila in mu pogumno govoril o Kristusu.

Sredi leta 1220 se je Frančišek spet vrnil v Assisi. Vodstvo reda je prepustil svojim vikarjema, bratoma Petru in Eliju. Ob pomoči brata Elija je napisal Vodilo svojega reda, ki ga je papež Honorij III. potrdil 29. novembra 1223.

Frančišek je ustanovil tudi III. red (Frančiškov svetni red), za ljudi, ki se trudijo živeti evangelij v vsakdanjem življenju in jih je k temu vzpodbudil njegov zgled. Pri svojem apostolskem delu pa so bratje vedno bolj čutili potrebo po teološki izobrazbi. V Bologni (1223–1224) so ustanovili prvo bogoslovno šolo, prvi profesor bogoslovja pa je postal sveti Anton Padovanski. Frančiškovi bratje se lahko pohvalijo z znamenitimi učenjaki, kot so bili sveti Bonaventura (1221–1274), Aleksander Haleški (1170–1245), Robert Grosseteste (1175–1253), Vilijem Ockham (1285–1349), Roger Bacon (okoli 1214–1292), Janez Duns Skot (1266–1308), v novejšem času pa tudi Valentin Vodnik (1758–1819) in Stanislav Škrabec (1844–1918).

Stigme

Frančišek se je vedno bolj umikal iz zunanjega življenja in vodstva svojega reda. Avgusta leta 1224 se je kot po navadi umaknil na goro La Verno, da bi

se v samoti čim lepše pripravil na praznik svetega Mihaela. V skalo izdolbeni celici oziroma kapelici je bil navadno čisto sam, da se je lahko nemoteno posvetil premišljevanju. Na praznik povišanja svetega križa, 14. septembra, je med jutranjo molitvijo z veliko ljubeznijo ter nežnim, globokim sočutjem

premišljeval trpljenje Križanega in ga želel sodoživljati. Prikazal se mu je križani Kristus. Ko je prikazen začela izginjati, je bila Frančiškova duša polna ljubezni

do trpečega Kristusa, na njegovih rokah, nogah in na desni strani prsnega koša pa so se pojavila znamenja Kristusovih ran, iz katerih je pozneje večkrat tekla kri.

Frančišku ni bila pomembna samo ljubezen do ljudi, ampak tudi skrb za živali. »To so moji bratje in sestre,« je govoril in se z največjim veseljem pogovarjal z njimi. Tako so ga videli na obali morja, kako se pogovarja z ribami, ali na vrhu hriba, kako kramlja s pticami. Svojo ljubezen do narave in do vsega stvarstva je Frančišek malo pred smrtjo, skoraj že popolnoma slep, zapisal v svoji »Sončni pesmi«, ki še danes seže ljudem v srce.

Ko je slutil, da se njegovo zemeljsko življenje bliža koncu, je svoje brate prosil, naj ga prenesejo k Porcijunkuli, da bi svoje življenje sklenil tam, kjer se je naselil s svojimi brati in se ves posvetil Bogu. Od tam je poslal prve misijonarje po svetu, tam so se vsako leto ob binkošti zbirali njegovi bratje iz vseh krajev. Njegovo željo so izpolnili 3. oktobra 1226 zvečer, kjer so ga v porcijunkulski cerkvi položili na gola tla. K sebi je poklical vse brate in jih ljubeče prosil, naj ljubijo Boga, ostanejo zvesti veri in se natančno držijo uboštva. Od njih se je poslovil z besedami: *»Zbogom bratje, ostanite v Božjem strahu, jaz grem k Očetu, čigar milosti vam priporočam.«* Frančišek, ki se je s takšno zavzetostjo lotil uresničevanja svojih idej, je pri 44-ih letih popolnoma izčrpan umrl.

Sveta Klara Asiška

Frančišek je na prošnjo asiškega škofa velikokrat pridigal v asiški stolnici. Med številnimi poslušalci je bilo tudi mlado, prikupno dekle Klara, iz plemiške družine v Assisiju. Začudeno je opazovala spremembo v življenju dvanajst let starejšega Frančiška. Njegova odpoved vsakršnemu imetju je postala tudi njen ideal. Ob Frančiškovih govorih jo je vedno močnejše vznemirjala misel, da bi šla tudi ona po njegovih stopinjah. Posvetovala se je z njim in spoznala, da jo Bog kliče, naj se mu v evangelijskem uboštvu popolnoma posveti. Marca leta 1212 je pred oltarjem v porcijunkulski cerkvi odložila svojo bogato obleko in iz Frančiškovih rok sprejela spokorno redovno obleko. Pod njegovim vodstvom je pri cerkvi svetega Damijana ustanovila II. red Frančiškove

družine, takrat imenovan »uboge gospe«, danes pa poznan kot klarise. Tako so lahko tudi žene posvetile svoje življenje samo Bogu, podobno kot Frančišek in njegovi bratje.

Svetnik

Niti dve leti po njegovi smrti, 16. julija 1228, ga je papež Gregorij IX. razglasil Frančiška za svetnika in določil, da se njegov god obhaja 4. oktobra. Dan poprej je sveti oče položil temeljni kamen za baziliko svetega Frančiška, razkošno cerkev, kjer naj bi hranili njegove relikvije. Ko je bila leta 1230 spodnja cerkev bazilike dograjena, je dal brat Elija v njej na skrivnem mestu shraniti truplo redovnega ustanovitelja, in sicer iz strahu pred roparji relikvij. Šele več stoletij pozneje, leta 1818, so po mnogih neuspešnih izkopavanjih našli podzemno kripto s svetnikovimi posmrtnimi ostanki in postavili znamenito grobnico, ki jo vse do danes vsako leto obišče na stotisoče romarjev.

Vir: Svetovni splet

Pripravila Marica

LITERARNI KOTIČEK

Fran Saleški Finžgar - duhovnik

Tako mlajša kot starejša populacija pozna Frana Saleškega Finžgarja kot pisatelja in dramatika, manj pa kot duhovnika. Čeprav je njegova 60. obletnica smrti že za nami, se ga spomnimo s tem kratkim zapisom.

Rojen Gorenjec v Doslovčah pod mogočnim Stolom leta 1871 v revni kajžarski družini. Že ko je hodil v enorazrednico, je pritegnil učiteljevo in župnikovo pozornost, ki sta le prepričala njegovega očeta, da ga je poslal naprej v osnovno šolo v Radovljico. Bil je odličnjak in tudi kasneje kot gimnazijec je v Ljubljani končal šolo z odliko. Šolanje je na veselje staršev, zlasti matere,

nadaljeval v semenišču in bil že s 23-timi leti posvečen v duhovnika.

Vseskozi je tudi pisal, zlasti povesti, medtem ko je pesnikovanje že na začetku svoje književne poti kmalu opustil. Kot duhovnika ga je pot vodila po več slovenskih krajih, od Bohinja, Kočevja, Idrije, Želimej ... vse do Ljubljane, kjer je bilo njegovo zadnje službeno mesto kar 18 let: župnija sv. Janeza Krstnika v Trnovem. Ves čas je, čeprav zelo aktiven kot duhovnik, veliko pisal. Njegovo najbolj znano delo je vsem znani zgodovinski roman Pod

svobodnim soncem. Široko zasnovano epsko delo kot pripoved davnih dedov o spopadih med Slovani (imenuje jih Sloveni) in Bizantinci. Želel je, da bi napeta zgodba vzpodbujala slovenski narod. Delo je nastajalo v času njegovega službovanja v manjšem kraju Želimiče pri Škofljici, ki ima danes celo katoliško gimnazijo z domom za bivanje dijakov iz drugih krajev s skupnim imenom Zavod Svetega Frančiška Saleškega, ki so ga ustanovili duhovniki salezijanci. Od naše osamosvojitve dalje je to prva zasebna vzgojno-izobraževalna ustanova s poglobljenim pedagoškim procesom v duhu evangelija. Vsega tega pa ne bi bilo, če ne bi prizadeven župnik Fran Saleški Finžgar dal osnovo z ustanovitvijo zasilne šole in kasneje z gradnjo prave nove šole že l. 1903, ki se je z leti razvijala do oblike, ki jo ima danes.

Pred cerkvijo sv. Vida stoji doprsni kip temu zaslužnem možu. Naj še omenimo zanimivost iz časa njegovega župnikovanja v Trnovem v Ljubljani. Vrt za cerkvijo sv. Janeza Krstnika še danes meji na vrt ob hiši še enega velikega Slovenca – arhitekta Jožeta Plečnika. Bila sta »sosed« in sta menila, da dobri sosede ne potrebujejo ograj, zato sta jo na samem začetku poznanstva dala odstraniti. Pogosto sta se obiskovala, tudi potem, ko je odšel Finžgar v pokoj, saj je živel v hiši v neposredni bližini, po njem danes imenovani Finžgarjeva ulica.

Danes ob tej živi meji med obema vrtovoma posedajo stanovalci še enega Zavoda Karitas, Doma sv. Janeza Krstnika, ki je bil zgrajen v času, ko je bil oz. je še župnik msgr. Tone Kompare, nekdanji dolgoletni župnik in zaslužni mož za Dom Marije in Marte v Logatcu.

Zapisala Lela J. Podgornik

SPOMINSKE DROBTINICE

V MOJI MLADOSTI

Moja mladost ni bila tako vesela, kot je življenje dandanes. Bili so težki povojni časi. Bila je revščina. Otroci smo ostali brez očeta, saj so ga nam ubili že leta 1944. Kako se je mama trudila, da je preživela 8 otrok, starih od treh let pa do 17 let. Starejši brat se po vojni ni vrnil, star je bil 19 let, ubit neznano kje. Tako je mama morala skrbeti za vse. Imeli smo eno kravo in redili dva prašička, da je bilo za celo leto. Čeprav je morala skrbeti za vse, nas je vse lepo vzgojila. V srca nam je vsem dala lepo popotnico, da smo vsi med seboj lepo povezani in se imamo radi. Skrbela je, da nismo bili lačni. Jedli pa smo vse, kar se je pridelalo doma in srčno delili med seboj. Pri delu pa smo ji tudi vsi pomagali. Imeli smo vsak svojo zadolžitev za delo. Kjer je bila mama, smo bili tudi otroci. Ali na njivi ali v gozdu pri pripravi drv ali starejši na paši. Tako smo živeli in se radi imeli. Čas pa je prinesel, da smo se otroci razkropili na vse strani. Dve sestri živita celo v Kanadi. Ko je mama umrla, stara 76 let, se je dom skoraj spraznil. Brat še vedno skrbi za dom, čeprav ne živi doma, je pa še vedno dostopen vsem. Trda je bila mladost, a se je z veseljem spominjamo in smo še vsi živi. Bogu hvala!

Marija Rupnik (najmlajša, deseti otrok)

SPOMIN NA LEP DAN

Danes sem doživela srečen dan. Šla sem v trgovino zase in prinesla drobnarije še za stanovalca. Ko sem se vračala v Dom, sem na daleč zagledala nekega moškega. Kako sva bila oba vesela, da se nepričakovano srečava. On je moj nečak in je na obisku iz Kanade. Če bi

bila zmenjena, se ne bi tako razveselila, da sva se srečala sredi Logatca. Šla sva na kavico in se lepo pogovarjala. On je šel potem k frizerju, jaz pa nazaj v Dom. Oba sva imela lep in srečen dan. Zelo sem bila vesela. Bil je res srečen dan.

Marija Rupnik

V mesecu oktobru je zelo pester koledar različnih svetovnih in mednarodnih dni. S stanovalci smo se o njih pogovarjali. Nekateri smo samo omenili, druge vzeli v obravnavo in se s tem spomnili svojih prejšnjih življenjskih obdobj ter dogajanj v njih. S tem smo obujali spomine in krepili dobro voljo.

MEDNARODNI DAN HRANE

Pri nas je hrana dobra, preveč hrane se meče proč; je pa tudi veliko ljudi lačnih po svetu.

K. Medvešček

Jaz pa imam sladko hrano rada, drugače je tukaj hrana v redu.

Viktorija Martinec

Meni se zdi, da je hrana zmeraj enaka. Jaz bi rada imela enkrat to, drugič drugo. Pečena jajčka imam rada, pa meso tudi rada jem.

Franciška Avbelj

Jaz pa sem zadovoljna, kar v redu je, od otroških let sem skromna. Juhico rada jem.

Marija Debevec

Mislím, glede hrane, da smo mi tako razvajeni, po svetu pa je taka množica ljudi, ki so lačni. Po evropskih državah se veliko hrane zavrže, drugod umirajo otroci od lakote. Ko pa tu pokažejo tiste uboge otroke, me kar boli.

Ana Strgar

Človek se je preveč oddaljil od narave in zemlje. S tem je prišel preveč na umetno pridelovanje hrane, škropiva, gnojila ... Treba se bo vrniti nazaj k naravi.

Ana Tollazzi

Na sploh mislim, da je hrana zelo potrebna, da živimo. Nekateri ljudje ne spoštujejo hrane, jo tudi mečejo stran. V naši hiši nimam pripomb za hrano.

Jožefa Matjaž

Ponekod je hrane premalo, ponekod preveč, pri nas pa dovolj. Mi imamo dovolj hrane, nimajo je pa vsi in so tudi lačni.

M. Krevs

Če ne bi dovolj jedel, bi shiral in umrl. Moramo pa znova piti sok ali čaj. Dobro je jesti veliko sadja. Hrano imam rad, pa ne vse.

Zvone Oblak

Brez hrane ne bi mogli živeti. S hrano se potolažimo. Mora biti dobro pripravljena in čista.

Terezija Stanko

Meni je tukaj hrana všeč. Najbolj pa sadje in kruh.

Francka Trpin

Zajtrk v Mariji

Dvigalo se odpre, v preddverje se pripelje voziček z zajtrkom. Zadiši po sveže kuhani kavi. Ta obrok je zelo pričakovan in se ga vedno

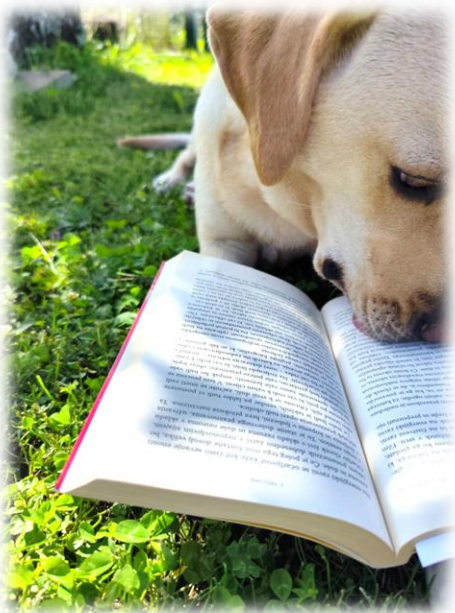
razveselimo, kajti želodčki so se izpraznili po »dolgi noči« in so pripravljene za ponovno polnitev. Mateja, ki pogosto deli zajtrk v tej jedilnici, zelo dobro pozna vse prisotne gospe, pozna njihove navade, želje, »razvade« ... Razdelitev hrane vedno popestri s humorjem. Kot pri vsaki stvari so tudi tukaj okusi različni. Vsako gospo vpraša, kaj si tisti dan želi za zajtrk. Čeprav, kot sem že rekla, jih dobro pozna. Preizkuševalci novih okusov se pogumno odločijo, da poskusijo kaj novega. Nekateri pa so zvesti klasiki. »Kajmak in marmelado,« pove ga. T. A. »To ne gre skupaj,« se oglasi ena izmed

prisotnih. »Kajmak je slan, marmelada pa sladka,« pojasni. Ga. T. A., ki obožuje ta okus, odgovori: »Skupaj je krasno.« Potem se tudi druge odločijo za preizkus. Ga. P. M. reče: »Zelo sladko kavo, s kupčkom smetane.« Mateja ji postreže s »kupčkom« in doda še primerno mero humorja, da jo spravi v smeh. Znani kuharji, ko jim pohvališ hrano in vprašaš za recept, vedno rečejo, da so dodali ščepec »skrivnosti«. Pri nas pa dodamo »ščepec« dobre volje, da hrana boljše tekne in da dobimo moč in pogum za začetek novega dne. Pa DOBER TEK.

Opazovalka

MEDNARODNI DAN ŽIVALI

»Živali, če nimaš rad, jih ne smeš imeti,« je rekla ga. M. Ž. »Imela sem dve psički. Ena je bila nemška ovčarka, ime ji je bilo Oza. Druga je bila mešančka, tej je bilo ime Živa. Imela sem ju zelo rada. Bili sta zelo poslušni. Vse sta razumeli, samo govoriti nista znali. Sicer pa velja pravilo, da je pes priden, kolikor ga lastnik nauči.«

Pri ge. M. Ž. je bil na obisku L. S. Ob skodelici kave in vroče čokolade je pogovor tekel kot po maslu. Humorja in smeha ni manjkalo, tako da so se tudi drugi pridružili in vključevali v pogovor. Dijak je omenil, da imajo tudi pri njih doma psičko Živo. Ko je to omenil, so se ge. M. Ž. oči zaiskrile kot zvezdici. Čas je hitro tekel. Še posebej, ko združiš prijetno s koristnim. Oba sta

uživala v svoji vlogi. Dijak pri opravljanju ur, ki jih v okviru šolskega programa opravi prostovoljno, ge. pa v druženju z njim. Vsi pa vemo, da je medgeneracijsko druženje zaželeno in koristno za vse udeležene. Izpolnjeno je z učenjem življenjskih modrosti, katere vsi potrebujemo v življenju.

Z. T.

Naš kuža Pitori

Po vstopu v drugi razred osnovne šole, na začetku druge svetovne vojne, je nekega dne pred poukom prinesel sošolec malega črnega kužka, mladička. Povedal je, da imajo doma še dva in da tega podari, če ga kdo

želi. Ko sem se vrnila iz šole domov, sem v strahu povedala stari mami, da bi ga jaz tako rada imela. Mama je bila stroga in sem mislila, da me bo kregala, kaj si izmišljujem. A bila sem prijetno presenečena. Rekla mi je: »Pojdi, greva pogledat tega kužka, če si ga res tako želiš.« Tudi mami je bil črnuh vseč in prinesli sva ga domov, pod pogojem, da bom skrbela zanj in za čistočo. Vse sem rada prevzela in veliko časa prebila z njim, saj je bil kmalu tako velik, da je bil privezan na verigo, ker smo stanovali ob glavni cesti. Ime so mu dali Pitori. Ta naš Pitori je hitro rasel in postal je tudi hud na ljudi, posebno je bil sovražen

do italijanskih vojakov in nas je tudi večkrat ubranil pred njihovim prihodom k hiši. Tako nam je bil dolgo kot zvesti član družine. Da bi ga ne imeli več, si nisem niti hotela misliti, saj smo ga imeli vsi radi.

Ana S.

Pri nas smo imeli veliko živali, ovce, krave, prašiče, kokoši. Od vseh smo imeli koristi. Lepo smo skrbeli za njih. Krava je skotila telička – bikca. Tega smo obdržali doma. Ko je zrastel, smo ga naučili »furat«. Z njim smo vozili drva, orali ... vse smo delali z njim. Pri hiši je bil dolgo časa, kakšnih devet let. Zrastel je v zelo velikega vola. Ko smo ga prodali, je tehtal 985 kg., 15 kg manj od ene tone! Od denarja, ki smo ga dobili pri prodaji, smo se oblekli in obuli. Ovce smo strigli. Iz volne smo pletli puloverje, kape, nogavice. Edino koštrun je bil hudoben. Ta nas je, ko smo jih strigli, večkrat »nabadal«. Brat se je spomnil, da bi ga zamotil in je naredil strašilo. Postavil je palico na grič in nanjo obesil »reklc«, plašč in klobuk. Koštrun je mislil, da je nekdo izmed nas. Zaletel se je v strašilo tako močno, da je padel po hribu navzdol in si zlomil nogo. Zaklali smo ga, pa je bilo meso pri hiši. Tudi kokoši so bile koristne. Imeli smo tudi dva prašiča, tako da klobas pozimi ni manjkalo. Pri hiši je bilo veliko dela, vendar lačni nismo bili.

Ana Tomažin

Doma smo imeli mucko. Sosedova muca pa je skotila mucke, na hiši v seno. Ko jih je nehala hraniti, je šla svojo pot, njih pa zapustila. Naš muc jih je sprejel. Lepo se je z njimi igral. Imeli so ga radi. Potem je šel od doma, ko je vedel,

da jih je preveč. Tako sem jaz mislila.

V glavnem: ni ga bilo 3 ali 4 leta. Po teh letih se je vrnil. Bil je suh, shiran, bolan, ubog. Zvečer, pozno jeseni, je pred vrati začel mijavkati. Prepoznali smo ga in spustili v hišo. Pri štedilniku je na drvih prespal. Drugi večer je spet prišel. Naslednji dan sem ga zjutraj našla poginulega. Ugotovila sem, da je prišel domov umret. Tako sklepam.

Ana Grum

Še ena mačja

Bil je zimski večer. Stemnilo se je. Bili smo v hiši ob topli peči. Naenkrat se je slišalo »trkanje« na vrata. Mama je rekla: »Anica, odpri vrata in poglej, kdo trka.« Zgrabil me je strah. Pomislila sem, kaj, če je ropar in nam bo naredil škodo. Ko se nisem premaknila s svojega mesta, je mama ponovila, da naj že odprem vrata. Še bolj me je zagrabil strah. Trkanje se je ponovilo. Potem je le mama vstala in odprla. V pričakovanju sem poslušala, kaj se pred vrati dogaja. Slišala sem mami, ko je rekla: » A ti si muc, le pojdi notri na toplo.« Odleglo mi je! Muc je prišel noter in se stisnil k peči.

Anica Grum

Mi smo živeli v bloku in drugih živali razen ptičev nismo imeli. Imeli smo pa papigo, ki je znala govoriti. Sinu je bilo ime Zvone in ko je prišel domov, je papiga rekla: »Zvone prišel.« Ko smo se pripravljali za na morje, je rekel: »Ptiča vzemite, ptiča vzemite.« Vedno me je razveselil in prijetno presenetil s svojim ponavljanjem. Zelo rad je imel solato.

Frančiška Avbelj

23. 9. stopamo v jesenski letni čas. V osnovni šoli smo se za ta čas naučili:

Jesen je tu,
po vrtu, v travi
podlesek cvete,
na jug zleteli so žerjavi,
hladan se čas
nam je začel.

Jesen rumena,
dobra žena,
otroci se je vesele.

Rdeča, rumena in zelena
na drevju jabolka zore.

Ana Strgar

MIKLAVŽEV VRTEC NA TRGATVI

Ste že bili kdaj na trgatvi? Saj veste, dolge vrste vinskih trt, belo in črno grozdje, čudoviti razgledi, dobra domača glasba, ki jo izvablja harmonikaš iz svoje harmonike, sončno vreme, dobra volja, odlična družba ...

No, vse to smo imeli septembrsko sredo, ko smo se otroci in vzgojiteljice Modre sobe Miklavževega vrtca odzvali prijaznemu povabilu none Janje in nona Branka, enega od otrok iz naše skupine v slikovito Vipavsko dolino, natančneje v vasico Orehovica pri Podnanosu na »bndimo«, kot pravijo Vipavci trgatvi. Že teden dni prej smo nestrpno odštevali dneve, se o tem pogovarjali in se pripravljali na ta dogodek. Po zajtrku smo se z avtobusom odpeljali v Podnanos, kjer nam je ga. Jožica Kodre predstavila tamkajšnjega rojaka, skladatelja Stanka Premrla, ki je uglasbil slovensko himno. Sprehodili smo se do njegove rojstne hiše in videli tudi, kje so snemali slovenski črno-beli celovečerni film Tistega lepega dne. Po ogledu smo se odpravili na Posestvo Burja, kjer nas je ga. Mateja prijazno sprejela. Vsak otrok je dobil posodo s svojim imenom in škarjice. Razdelili smo se v dve skupini. Vsaka skupina je obirala grozdje v svoji vrsti. Vsi

skupaj smo zagnano rezali grozde. Za dobro voljo pa je poskrbel tudi Blaž, ki nam je ves čas igral na harmoniko domačo glasbo. Vzdušje je bilo fantastično. Po končani trgatvi in dobri malici smo bili povabljeni še k noni in nonu, kjer ni manjkalo igre v peskovniku, vožnje s skiroji in kolesi, guganje na gugalnicah; največje veselje otrok pa je bilo sedenje in hupanje na pravem bagru.

Domov smo se vračali neskončno hvaležni za povabilo ge. Janje in g. Branka, za nova doživetja, vtise, odlično grozdje in gostoljubje, ki so nam ga omogočili gostitelji na Posestvu Burja iz Orehovice pri Podnanosu, in seveda Blažu, ki je z glasbo širil dobro voljo.

Darija T.

ROJENA 10. 10. 1933

Kako lep datum, ki danes pomeni 90 let. Marsikom ni bilo in ne bo dano dočakati te častitljive starosti.

Kar nekaj časa sem se ukvarjala z mislimi, kaj podariti, s čim razveseliti mamu za ta lep, visok jubilej. Spraševala sem se, kaj bi jih sploh pomenilo

darilo – spomin, na katerem bi se nabiral le prah? Pa sem se odločila, da tokrat ne bo nič materialnega. Povezala sem se z Jelko iz cerkvenega pevskega zbora Ljubljana – Rudnik, katerega članica je bila kar 55 let tudi mama. Akcija je stekla in v ponedeljek, 9. 10., ob mraku je pod maminim oknom v Domu Marije zadonela podoknica iz 11 grl. Presenečenje je bilo nepopisno, slavljenka se je bila neizmerno razveselila, večer ji bo ostal v najlepšem spominu.

Prisrčna hvala vsem pevcem.
Iskrene čestitke, mama, in Bog te živi!

Darinka

OBISK POSTAJE KONJENIŠKE POLICIJE

11. 10. 2023 smo se stanovalci in otroci iz Modre skupine z avtobusom odpravili v Ljubljano. Obiskali smo hipodrom Stožice, kjer ima sedež tudi konjeniška policija.

Postaja konjeniške policije Ljubljana je bila ustanovljena leta 1974 v Stožicah. Na postaji je trenutno štirinajst konjev, od tega jih je devet različnih toplokrvnih pasem, pet konjev pa je lipancev. Med njimi ni kobil, so le kastrati. Nabavo konj za to službo ureja poseben pravilnik o

službenih konjih, med glavnimi zahtevami pa sta osnovna ujanost in višina vsaj 168 centimetrov. Bolj kot to je pomemben konjev temperament, učljivost, vodljivost, da ni plašen, da ne brca in da je navajen hlevske kulture ter transporta.

Delovni dan policista konjenika se začne s pripravo in skrbjo za konja. Sledi policijsko delo na terenu. S konjem v prikolici se odpeljejo na določeno lokacijo, na kateri bodo tisti dan opravljali policijsko delo.

Konjeniki sodelujejo pri skoraj vseh policijskih nalogah, še posebej pa so nepogrešljivi v iskalnih akcijah, pri pregledovanju težko dostopnega terena, pri nadzorovanju državne meje, pri varovanju javnih zbiranj ter ob večjih naravnih in drugih nesrečah. Aktivni so tudi pri številnih preventivnih aktivnostih policije, kjer vsakokrat očarajo obiskovalce. Službenih policijskih konj ne smejo zmotiti ne hrup ne dim, množica ali druge ovire. Morajo pa imeti, tako kot policisti, posebno zaščitno opremo. Ko sodelujejo pri vzdrževanju javnega reda in miru, imajo konji s posebnim prozornim vizirjem dodatno zaščitene oči in glavo. Tudi na prsih in nogah imajo ščitnike za ublažitev morebitnih udarcev predmetov, ki se

lahko odbijejo od tal ali so namerno vrženi vanje. Policisti uporabljajo klasično zaščitno opremo, kot so zaščitna čelada, neprebojni jopič ter ščitniki za roke in noge. Oprema je prilagojena tako, da ne ovira konjenika pri jahanju. Poleg tega uporabljajo tudi sedla, ki so izdelana tako, da je policist v njih čim bolj stabilen, hkrati pa omogočajo tudi dolgotrajnejše jezdenje oziroma delo. Službene konje oskrbujejo zaposleni na policijski postaji, del oskrbe pa je tudi štiriindvajseturno dežurstvo, namen katerega je opazovanje živali in dovolj hitra reakcija v primeru zdravstvenih težav. Da bi strokovno in čim bolj učinkovito opravljali svoje delo, se policisti konjeniki redno usposabljajo. Osnovni tečaji za policiste konjenike trajajo šest mesecev. V tem času kandidati za policiste konjenike pridobijo osnovna znanja s področja hipologije, veterine ter praktičnega dela in opravljanja policijskih nalog s službenim konjem. Po končanem tečaju jih čakata teoretični in praktični preizkus, na katerem morajo kandidati pokazati ustrezno znanje. Prvi in osnovni pogoj pa je ljubezen do konj.

Za to izkušnjo smo vsi zelo hvaležni. Naužili smo se prelepe narave, čudovitih konj in prave ljubljanske jesenske megle. Zelo smo uživali!

Daša

Oktober-meseč ozaveščanja o raku na dojki

KLAVDIJA IN ABRAHAM

AKTIVNOSTI

V PREŠERNEM VZDUŠJU, POGOVORIH,
DRUŽENJU ...

S SVOJCI, PRIJATELJI, OTROKI,
PROSTOVOLJCI, ZAPOSLENIMI ...

Meni pa je dobro, da sem blizu Tebe, moj Bog.

Ps 73,28

*Ana Tollazzi
Daniel Mihelčič*

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

RAZVEDRILO

Izgubljena črka

V spodnjih dveh kvadratih so se črke med seboj pomešale in ena se je izgubila. Najdimo tisto, ki se je izgubila

B	P	I	Š	F
L	U	C	Z	M
D	A	S	V	J
Ž	G	K	N	O
H	R		Č	T

Z	H	D	B	O
C	L	V	T	R
N	U	S	Ž	F
K	A	I	Č	J
E	P		M	Š

SMEJALNICA

KURJA OČESA

Se dva pogovarjata: »Ali si predstavljaš, kako se počuti žirafa, če ima angino?«

»Ja. Ampak, kako hudo mora biti šele stonogi s kurjim očesom?«

PALAČINKE

Janezek joče sredi ulice. Neka gospa se ustavi poleg njega in ga vpraša:

»Zakaj pa jokaš?«

»Ker bomo za večerjo jedli palačinke.«

»Ali jih ne maraš?«

»Maram, maram. Samo domov ne znam, ker sem se izgubil.«

GOST

Gost vstopi v restavracijo in vpraša natakarja, kaj lahko dobi za 100 eur?

Natakar: »Dva po 50!«

D. K.